

fra andre lande opretholdes 3-års-reglen som den almindelige tidsmæssige betingelse, men således at det tidsmæssige krav reduceres i tilfælde af *gensidighed*, forstået på den måde, at statsborgere fra lande, hvor derboende danske statsborgere opnår valgret og valgbarhed fra et tidligere tidspunkt, opnår valgret og valgbarhed i Danmark fra det tilsvarende tidligere tidspunkt.

Med hensyn til gensidighedsreglen bemærkes, at Indenrigsministeriet ikke har kendskab til, at der for tiden er lande uden for Norden og EU, hvor derboende danske statsborgere har kommunal valgret og valgbarhed. Gensidighedsreglen vil derfor i første omgang ikke få den store betydning. Ved en gensidighedsregel fastslås imidlertid et vigtigt princip om ikke-forskelsbehandling.

Med hensyn til de øvrige forslag henvises dels til afsnit 3.2., dels til lovforslaget og bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

5. Lovforslagets betydning for antallet af udenlandske vælgere ved kommunale valg

Ved de kommunale valg den 16. november 1993 udgjorde antallet af udenlandske vælgere i alt 97.694 (som opgjort 18.-dagen før valgdagen). Ved denne opgørelse er de udenlandske vælgere ikke opdelt efter statsborgerskab. Ved beregninger over, hvor mange udenlandske vælgere der ville have været ved de kommunale valg den 16. november 1993, såfremt 3-års-reglen ikke havde været gældende for herboende EU-borgere og nordiske statsborgere, må derfor tages udgangspunkt i Danmarks Statistiks opgørelse pr. 1. juli 1993 over udenlandske statsborgere med kommunal valgret, idet denne opgørelse bl.a. er opdelt efter EU-borgere og nordiske statsborgere.

Ifølge Danmarks Statiks opgørelse pr. 1. juli 1993 (upubliceret) over udenlandske statsborgere med valgret til de kommunale valg i Danmark var der i alt 99.081 udenlandske statsborgere, der havde valgret. Dvs. at de var 18 år eller derover, havde haft fast bopæl i Danmark i mere end 3 år og ikke var umyndiggjort. Af de stemmeberettigede udenlandske statsborgere udgjorde de nordiske borgere 16.061 svarende til 16,2% og EU-borgere 19.856 svarende til 20% af det samlede antal stemmeberettigede udlændinge.

Den 1. januar 1994 var der 135.471 udenlandske statsborgere, der havde fast bopæl i Danmark, og som var fyldt 18 år eller derover.

Hvis reglen om 3 års forudgående fast bopæl som betingelse for kommunal valgret og valgbarhed ikke havde været gældende for herboende nordiske statsborgere og statsborgere fra de andre EU-lande ved de kommunale valg den 16. november 1993, ville an-

tallet af stemmeberettigede udlændinge have været forøget med henholdsvis ca. 5.900 og ca. 7.300 baseret på situationen den 1. januar 1994 sammenholdt med Danmarks Statistiks opgørelse fra den 1. juli 1993 og under forudsætning af samme procentfordeling på de forskellige grupper af udlændinge.

Hvis 3-års-reglen også havde været afskaffet for herboende statsborgere fra de øvrige lande, ville antallet af stemmeberettigede udlændinge have været forøget med yderligere ca. 23.200.

6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget vil ikke få nævneværdige økonomiske eller administrative konsekvenser hverken for staten eller (amts)kommunerne. Kommunernes og amtskommunernes forpligtelse til at udbygge »8-ugers-bekendtgørelsen« med oplysninger om betingelserne for (herboende udlændinges) valgret og valgbarhed, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, vil dog kunne medføre en vis forøgelse af udgifterne til annoncering. Disse merudgifter vil blive af en beskeden størrelse.

7. Forhandlinger om lovforslaget

Lovforslaget har været forelagt for Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Finansministeriet.

Lovforslaget er endvidere sendt til Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Amtsrådsforeningen i Danmark til orientering.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1 og 2

Forslaget til ny affattelse af § 1 indebærer, at herboende EU-borgere og nordiske statsborgere, der ikke samtidig er EU-borgere, dvs. islændinge og nordmænd, opnår kommunal valgret og dermed også valgbarhed, jf. nr. 3, uden at der herfor stilles krav om en vis tids forudgående fast bopæl i riget.

For alle andre udlændinge opretholdes kravet om 3 års forudgående fast bopæl, medmindre de tidsmæssige krav reduceres som følge af gensidighed, jf. modellen som beskrevet i de almindelige bemærkninger, afsnit 4.

Med hensyn til gensidighedsreglen, jf. forslaget til ny § 1 a, og dermed muligheden for valgret (og valgbarhed, jf. nr. 4) efter fast bopæl i et kortere tidsrum end 3 år, er det fundet mest hensigtsmæssigt at lade denne bero på en aftale mellem vedkommende land og Danmark.